

INTERNATIONAL CONFERENCE

THE SCIENCE OF
ETHNOMUSICOLOGY AND ETHNOCHOREOLOGY
AND THE PRACTICE OF FOLKLORE
IN THE BALKANS
6th EDITION

8 – 9 DECEMBER 2025
UNION OF SERBS – TIMIȘOARA, ROMANIA

SCIENTIFIC AND CULTURAL PROJECT
OF THE ASSOCIATION FOR BANAT CULTURE
BASED ON THE PARTNERSHIP WITH
UNION OF SERBS – TIMIȘOARA, ROMÂNIA

CUVÂNT DE DESCHIDERE

Dorința Dumneavoastră de a participa la conferința internațională anuală “THE SCIENCE OF ETHNOMUSICOLOGY AND ETHNOCHOREOLOGY AND A PRACTICE OF FOLKLORE IN THE BALKANS” ne onorează. Suntem în același asentiment de bucurie pentru organizarea celei de-a VI-a ediții la Timișoara.

Într-un parteneriat de înaltă ținută culturală și științifică cu Uniunea Sârbilor din România, spre care ne îndreptăm cele mai alese mulțumiri, evenimentul din acest an este marcat și de aniversarea activității asociației noastre. Prin consecvența proiectelor noastre, am reușit să menținem aceeași traiectorie, creându-ne prin dezideratul nostru o recunoaștere și vizibilitate internațională de nivel academic.

Marcăm și celebrăm totodată împlinirea a cinci ani de la înființarea Asociației pentru Cultură Bănățeană, cinci ani de la organizarea primei ediții a Conferinței Internaționale și cinci ani de la fondarea REVISTEI DE CERCETĂRI ȘI STUDII.

Începând din acest an, suntem onorați să ni se alătore colegii noștri de la Universitățile de Muzică din Bulgaria de la Sofia și Plovdiv și Universitatea din Ljubljana, Slovenia. Cu aceeași intensitate emoțională, ne onorează prezența viitoarei generații de tineri cercetători, și de la Universitatea din Tirana, Albania. Așa cum nu ezităm să o spunem de fiecare dată, aria culturală a Balcanilor ne oferă o mare diversitate și va deschide prin contribuțiile noastre științifice o recunoaștere binemeritată pe plan internațional. Aceste cercetări, realizate cu profesionalism, au scopul de a recupera, restitui și arhiva valorile culturale ale patrimoniului nostru comun, spre a fi transmise generațiilor viitoare.

Dragi colegi, vă asigurăm de întreaga noastră grațitudine, dorindu-vă pe parcursul celor două zile ale conferinței o experiență intensă și fructuoasă, care să creeze noi și puternice legături culturale.

În numele Comitetului Științific și de Organizare,

Lucian Emil Roșca
Președinte

Adrian Călin Boba
Vice – Președinte

OPENING REMARKS

Your willingness to participate in the international annual conference “THE SCIENCE OF ETHNOMUSICOLOGY AND ETHNOCHOREOLOGY AND A PRACTICE OF FOLKLORE IN THE BALKANS”, is a great honor to us. We share the same joy in organizing the sixth edition of this event in Timișoara.

In a partnership of high cultural and scientific standing with the Union of Serbs in Romania, to whom we extend our highest appreciation, this year’s event is further distinguished by the anniversary of our association’s activity. Through the consistency of our projects, we have succeeded in maintaining the same trajectory, achieving international academic recognition and visibility.

We also acknowledge and celebrate five years since the founding of the Association for Banat Culture, five years since the first edition of the International Conference, and five years since the establishment of the Journal of Research and Studies.

Starting this year, we are honored to welcome colleagues from the Music Universities of Sofia and Plovdiv in Bulgaria, as well as from the University of Ljubljana, Slovenia. With the same emotional intensity, we are delighted to have the presence of the future generation of young researchers from the University of Tirana, Albania. As we never hesitate to emphasize, the cultural sphere of the Balkans offers immense diversity and, through our scientific contributions, will open the way to well-deserved international recognition. These studies, carried out with professionalism, aim to recover, preserve, and archive the cultural values of our shared heritage, ensuring their transmission to future generations.

Dear colleagues, we assure you of our deepest gratitude and wish you, throughout these two days of the conference, an intense and fruitful experience that will foster new and lasting cultural connections.

On behalf of the Scientific and Organising Committee,

Lucian Emil Roșca
President

Adrian Călin Boba
Vice – President

SCIENTIFIC COMMITTEE:

PRESIDENT

Academician Professor Octavian Lazăr COSMA, PhD
ROMANIAN ACADEMY

MEMBERS OF THE SCIENTIFIC AND CULTURE COMMITTEE:

Professor habil. Lucian Emil ROȘCA, PhD
West University of Timișoara, Romania

Professor Mihai RADAN, PhD
Union of Serbs, Romania,
The Scientific Research Center of Serbian Culture in Romania

Principal Research Fellow Jelena JOVANOVIĆ, PhD
Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts,
Belgrade, Serbia

Senior Researcher Constantin SECARĂ, PhD
Institute of Ethnography and Folklore “Constantin Brăiloiu”, Romanian
Academy, Bucharest

Researcher Dejan POPOV, PhD
Vice-President Union of Serbs, Romania
Association for Banat Culture, Timișoara

Professor Dragica PANIĆ KAŠANSKI, PhD
Academy of Arts UNIBL Banja Luka, Republic of Srpska,
Bosnia And Herzegovina

Lecturer Adrian Călin BOBA, PhD
“Aurel Vlaicu” University of Arad, Romania

Assistant Professor Kristina PLANJANIN-SIMIĆ, PhD
Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia

Director Sașa IAȘIN, PhD
Union of Serbs Publishing House in Romania, Timișoara, Romania

Pr. Lecturer Dan STREZA, PhD
“Lucian Blaga” University of Sibiu, Romania

Professor, Svanibor Hubert PETTAN, PhD
The University of Ljubljana, Slovenia

Professor habil. Mădălina RUCSANDA, PhD
Transilvania University of Braşov, Romania

Associate Professor Zoya MIKOVA, PhD
Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev”
Plovdiv, Bulgaria

Assistant Professor Roxana-Silvia MORARU, PhD
“Vasile Goldiș” Western University of Arad, Romania

Direktor Zoran PETROVIĆ
Akademsko Društvo za Negovanje Muzike “Gusle” Kikinda, Srbija

Assistant Professor Behrin SHOPOVA, PhD
Institute of Ethnology and Folklore Studies
with Ethnographic Museum at the Bulgarian Academy of Sciences
Sofia, Bulgaria

Professor habil. Veronica DEMENESCU, PhD
“Aurel Vlaicu” University of Arad, Romania

Arch. Associate Professor Ion-Alexandru ARDEREANU, PhD
“Aurel Vlaicu” University of Arad, Romania

MEMBERS OF THE ORGANIZING COMMITTEE:

Director Saşa Iaşin, PhD
Union of Serbs, Timișoara, Romania

Lecturer Adrian Călin Boba, PhD
Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

Professor habil. Roșca Lucian Emil, PhD
Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

Assistant Professor Maria Enescu, PhD
Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

Assistant Professor Roxana-Silvia Moraru, PhD
“Vasile Goldiș” Western University of Arad, Romania

Associate Professor Lavinius Nikolajević, PhD
Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

Architect Spatariu Vlad, PhD
Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

PhD Stud. Florin Liviu Buțiu
West University of Timișoara, Romania, Doctoral School of Music and
Theatre

PhD Stud. Damian Spinei
West University of Timișoara, Romania, Doctoral School of Music and
Theatre

VOLUNTEERS:

PhD Stud. Mihai Cătălin Iancu – West University of Timișoara, Romania,
Doctoral School of Music and Theatre, PhD Stud. Dragoș Dinescu –
West University of Timișoara, Romania, Doctoral School of Music and
Theatre, Stud. Răzvan Toma – West University of Timișoara, Romania,
Faculty of Music and Theatre, Stud. Antonio Rusu – West University of
Timișoara, Romania, Faculty of Music and Theatre

DIRECTORS OF PROJECT:

Professor habil. Lucian Emil ROȘCA, PhD

Lecturer Adrian Călin BOBA, PhD

PARTNERS OF THE SCIENTIFIC AND CULTURAL PROJECT

CONSULATE GENERAL
OF THE REPUBLIC OF SERBIA IN TIMIȘOARA

WEST UNIVERSITY OF TIMIȘOARA,
ROMANIA

FACULTY OF MUSIC AND THEATRE
IN TIMIȘOARA

AKADEMSKO DRUŠTVO ZA NEGOVANJE
MUZIKE "GUSLE" KIKINDA, SRBIJA

UNION OF SERBS, ROMANIA, THE
SCIENTIFIC RESEARCH CENTER OF SERBIAN
CULTURE IN ROMANIA

"NICOLAE URSU" ETHNO-MUSICOLOGICAL
RESEARCH CENTER AND BANAT
COLLECTION OF ETHNOMUSICOLOGICAL
RESTITUTIONS

FONDACIONI "HARRIET MARTINEAU"
TIRANA, ALBANIA

ACADEMY OF ARTS, UNIVERSITY OF BANJA
LUKA, REPUBLIC OF SRPSKA
BOSNIA AND HERZEGOVINA

MUSICOLOGICAL SOCIETY OF THE
REPUBLIC OF SRPSKA,
BOSNIA AND HERZEGOVINA

MONDAY, DECEMBER 8TH, 2025

**9:30 – 10:00 ARRIVAL OF PARTICIPANTS AND REGISTRATION
UNION OF SERBS, ROMANIA**

**10: 00 – 10:30 OPENING CEREMONY OF THE 5TH EDITION CONFERENCE IN
THE PRESENCE OF HONORED OFFICIALS**

**OGNEAN CRÎSTICI
PRESIDENT OF UNION OF SERBS, ROMANIA**

**HER EXCELLENCY, IVANA JAKŠIĆ MATOVIĆ
CONSULATE GENERAL OF SERBIA IN ROMANIA**

**POPOV DEIAN
DEPUTY PREFECT OF TIMIȘ CONUTY**

**MIHAI N. RADAN
UNION OF SERBS, ROMANIA,
THE SCIENTIFIC RESEARCH CENTER OF SERBIAN CULTURE IN ROMANIA**

**ZORAN PETROVIĆ
DIREKTOR OF AKADEMSKO DRUŠTVO ZA NEGOVANJE MUZIKE “GUSLE”
KIKINDA, SRBIJA**

**KRISTINA PLANJANIN-SIMIĆ,
ACADEMY OF ARTS, UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA**

**LUCIAN EMIL ROȘCA
PRESIDENT OF ASSOCIATION FOR BANAT CULTURE TIMIȘOARA, ROMANIA**

**ADRIAN CĂLIN BOBA
VICE-PRESIDENT OF ASSOCIATION FOR BANAT CULTURE TIMIȘOARA,
ROMANIA**

10: 30 – 11:00 COFFEE BREAK

11:00 – 11:45

**DIRECTIONS OF APPLICABILITY
IN THE CULTURAL AND SCIENTIFIC PROJECTS**

KEYNOTESPEAKER:

Professor habil. Lucian Emil ROȘCA, PhD
West University of Timișoara, Romania

Assistant Professor Kristina PLANJANIN-SIMIĆ, PhD
Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia

Lecturer Adrian Călin BOBA, PhD
“Aurel Vlaicu” University in Arad, Romania

Direktor Zoran L. PETROVIĆ
Akademsko Društvo za Negovanje Muzike “Gusle” Kikinda, Srbija

MODERATOR:

Assistant Professor Roxana-Silvia MORARU, PhD
“Vasile Goldiș” Western University of Arad, Romania

11:45 – 12.00 COFFEE BREAK

12:00 – 14:00 SESSION I

Moderator: Professor Lucian Emil ROȘCA, PhD

Assistant Professor Roxana-Silvia MORARU, PhD

PhD Student Liviu Florin BUȚIU

West University of Timișoara, Doctoral School of Music and Theatre,

Bihor County Cultural Center

liviu.butiu78@e-uvt.ro

**VIOARA CU GOARNĂ CA INSTRUMENT MUZICAL INCLUS ÎN LISTA
PATRIMONIULUI CULTURAL ȘI FESTIVALUL – CONCURS AL VIORII CU
GOARNĂ DE LA ROȘIA DE BIHOR 2013-2025**

Vioara cu goarnă este un instrument muzical specific zonei folclorice a Bihorului, confecționat din elemente din lemn cu proporții diverse și diferite, călușul, limba, bărbia, cordarul din metal și materiale compozite. Conform opiniei cercetătorilor, vioara cu goarnă a apărut după inventarea gramofonului. Aparatul utiliza principiul captării și înregistrării vibrațiilor sonore pe cilindri de ceară. Gramofonul prelua sunetele printr-o pâlnie și le transmitea membranei rezonatoare. În perioada dintre cele două războaie mondiale vioara cu goarnă a pătruns în satele din sudul Bihorului, alături de clarinet și tobă, pentru a se marca un ritm de dans mai pronunțat. Studii sistematice și consistente întreprinse, pe problematica viorii cu goarnă, au determinat înregistrarea acesteia în Inventarul național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial.

CUVINTE CHEIE: Cercetare Bihor; Organologie; Vioara Stroh; Patrimoniu; Interpretare;

**THE VIOLIN WITH HORN AS A MUSICAL INSTRUMENT INCLUDED IN
THE CULTURAL HERITAGE LIST AND THE VIOLIN WITH HORN
FESTIVAL – COMPETITION IN ROȘIA DE BIHOR 2013-2025**

The violin with a horn is a musical instrument specific to the folk area of Bihor, made from wooden elements with various and different proportions, the bridge, the tongue, the chinrest, the metal tailpiece, and composite materials. According to researchers' opinions, the horn violin appeared after the invention of the phonograph. The device used the principle of capturing and recording sound vibrations on wax cylinders. The phonograph picked up sounds through a funnel and transmitted them to the resonating diaphragm. In the period between the two world wars, the violin with horn entered the

villages of southern Bihor, along with the clarinet and the drum, to mark a more pronounced dance rhythm. Systematic and consistent studies undertaken on the issue of the violin with horn led to its registration in the National Inventory of Living Elements of Intangible Cultural Heritage.

KEY WORDS: Bihor Research; Organology; Stroh Violin; Heritage; Interpretation;

Assistant Professor Kristina PLANJANIN-SIMIĆ, PhD

Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia
akademijaumetnostinovisad@gmail.com

Aleksandar ANTUNOVIĆ

Museum of Vojvodina, Novi Sad, Serbia
aleksandar.antunovic@muzejvojvodine.org.rs

ON THE TRAIL OF ETHNOMUSICOLOGICAL RESEARCH OF TRANDAFIR ŽURŽOVAN (TRANDAFIR JURJOVAN)

The traditional songs and melodies recorded at the beginning of the sixth decades of 20th century as the result of the Folklore department – the division of Ethnology Department of the Museum of Vojvodina and its collaborators Trandafira Žuržovana (Trandafir Jurjovan) and Erne Kiralja (Ernő Király), had remained known to the professional public in a very small part. It is an extensive collection recorded on magnetophone tapes in villages inhabited by Romanians, which contained 178 Romanian traditional songs and melodies (Kiralj, 1958, 173). Due to the lack of experts and the institution in the 60s of the 20th century, who would deal with this issue in more detail, as well as despite the damage to the aforementioned recorded music-folklore material, thanks to the ethnologists-curators of the Museum of Vojvodina, after more than 60 decades, it has now been preserved on modern audio carriers. As such, this material represents a true ethnomusicological rarity.

KEY WORDS: Romanian Traditional Music; Trandafir Žuržovan; Museum of Vojvodina; Ethnomusicology; Research;

TRAGOM ETNOMUZIKOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA TRANDAFIRA ŽURŽOVANA (TRANDAFIR JURJOVAN)

Snimci tradicionalnih pesama i melodija načinjenih na početku šeste decenije 20. veka na području Vojvodine, kao rezultat terenskih istraživanja Folklornog odseka pri Etnološkom odeljenju Muzeja Vojvodine i njegovih saradnika Trandafira Žuržovana (Trandafir Jurjovan) i Erne Kiralja (Ernő

Király), do sada su bili poznati stručnoj javnosti sasvim malim delom. Reč je o obimnoj kolekciji snimljenoj na magnetofonskim trakama u selima nastanjenim rumunskim živiljem koja je sadržala 178 rumunskih tradicionalnih pesama i melodija (Kiralj, 1958, 173). Zbog nepostojanja stručnjaka i institucija 60-tih godina 20. veka koji bi se detaljnije bavili ovom problematikom, kao i uprkos oštećenjima pomenute snimljene muzičko-folklorne građe, zahvaljujući etnologima-kustosima Muzeja Vojvodine, nakon više od 60 decenija sada je sačuvana na savremenim nosačima zvuka. Kao takva ova građa predstavlja pravi etnomuzikološki raritet.

KLJUČNE REČI: Rumunska Tradicionalna Muzika; Trandafir Žuržovan; Muzej Vojvodine; Etnomuzikoloških; Istraživanja;

Lecturer Adrian Călin BOBA, PhD
"Aurel Vlaicu" University in Arad, Romania
adrian.boba@uav.ro

CÂNTAREA VOCALĂ SACRĂ DIN BALCANI- ISTORIC ȘI EVOLUȚIE

Creștinismul, apărut în Palestina, a preluat de la evrei psalmii și melodia specifică, dar a renunțat la muzica instrumentală folosită în templul iudaic. Odată cu extinderea creștinismului în Asia Mică și Europa, influența culturii grecești a dus la adoptarea muzicii vocale grecești în Biserică, mai ales datorită numărului mare de greci și a ierarhilor greci din conducerea Bisericii răsăritene

CUVINTE CHEIE: Creștinism; Palestina; Notăție Muzicală Bizantină; Cântare bisericească;

SACRED VOCAL SINGINGS FROM THE BALKANS- HISTORY AND EVOLUTION

Christianity, which emerged in Palestine, took over from the Jews the psalms and the specific melody, but abandoned the instrumental music used in the Jewish temple. With the expansion of Christianity in Asia Minor and Europe, the influence of Greek culture led to the adoption of Greek vocal music by the Church, especially by the large number of Greeks and the Greek hierarchs in the leadership of the Eastern Church.

KEY WORDS: Christianity; Palestine; Byzantine Musical Notation; Church singing;

Associate Professor Zoya MIKOVA, PhD
Academy of Music, Dance and Fine Arts “Prof. Asen Diamandiev”
Plovdiv, Bulgaria
zoya.mikova@artacademyplovdiv.com

WINTER HOLIDAYS AND CUSTOMS FROM THE VILLAGE OF MILKOVITSA, PLEVEN REGION

This text presents the winter holidays and customs, and the accompanying musical material from the region of the village of Milkovitsa, Pleven region. The text examines the various practices and actions of the calendar ritual, characters, musical practices and beliefs. The emphasis is on the sustainability of the individual elements of traditional culture and musical patterns in the village of Milkovitsa, from the end of the 20th and the beginning of the 21st century. The content is based on field material documented within the framework of continuous observation. This contributes to the diachronic tracing of the customs along the past-present line and to outlining the contemporary state of the customs and musical patterns of the winter calendar circle.

KEY WORDS: Documentation; Contributions; Folk music, Rituals; Practice;

ЗИМНИ ПРАЗНИЦИ И ОБИЧАИ ОТ СЕЛО МИЛКОВИЦА, ПЛЕВЕНСКО

В настоящият текст се представят зимните празници и обичаи, и съпровождащият ги музикален материал от района на село Милковица, Плевенско. В текста се разглеждат различните практики и действия от календарната обредност, персонажи, музикални практики и вярвания, др. Акцентира се върху устойчивостта на отделните елементи на традиционна култура и музикални образци в с. Милковица, от края на ХХ и началото на ХХІ век. Сърдържанието се опира върху теренен материал, документиран в рамките на продължително наблюдение. Това допринася за диахронното проследяване на обичаите по линията минало-настояще и за очертаване на съвременното състояние на обичаите и музикалните практики от зимната календарна обредност.

КЛЮЧОВИ ДУМИ: Документация; Приноси; Народна музика, Ритуали; Практика;

Assistant Professor Behrin SHOPOVA, PhD

Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum at
the Bulgarian Academy of Sciences (IEFSEM – BAS), Sofia, Bulgaria
behrin.shopova@iefem.bas.bg

MUSIC PERFORMANCE DURING THE MAWLID IN THE RELIGIOUS PRACTICE OF MUSLIM ROMA FROM BULGARIA

The Mawlid is one of the main complexes of ritual practices in the culture of Sunni Muslims in Bulgaria. It is practiced by all Muslim communities across the country and it is an integral part of their calendar and family customs. For Muslim Roma, the Mawlid is an important marker of their religious identity. The musical parameters of sacred music as a type of musical thinking linked to the ritual functioning of the religiousness distinguish specific local features in the performance of Mevlid. The study is based on field materials collected from different parts of the country in the period 2016-2020.

KEY WORDS: Mawlid; Sunni; Muslim Roma; Religious music; Religious identity;

МУЗИКАЛНИ ПРОЯВИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕВЛИД В РЕЛИГИОЗНАТА ПРАКТИКА НА РОМИ МЮСЮЛМАНИ В БЪЛГАРИЯ

Мавлидът е един от основните ритуални комплекси в културата на мюсюлманите сунити в България. Практикува се от всички мюсюлмански общности в страната и е неразделна част от календарната и семейната обредност. За ромите мюсюлмани Мавлидът е важен маркер за тяхната религиозна идентичност. Музикалните параметри на свещената музика като вид музикално мислене, свързано с ритуалното функциониране на религиозността, отличават специфични локални особености в изпълнението на Мевлид. Изследването е базирано на теренни материали, събрани от различни части на страната в периода 2016-2020 г.

КЛЮЧОВИ ДУМИ: Мевлид; Сунити; Роми мюсюлмани; Религиозна музика; Религиозна идентичност;

Associate Professor Ion Alexandru ARDEREANU, PhD

"Aurel Vlaicu" University Arad, Romania

ion.ardereanu@uav.ro

CÂTEVA GÂNDURI DESPRE PROVOCĂRILE TRANSCRIERII NOTAȚIEI BIZANTINE ÎN NOTAȚIA OCCIDENTALĂ

Transpunerea notației psaltice în notație liniară este dificilă, deoarece sistemul bizantin folosește micro-intervale, semne calitative și libertate ritmică, greu de redat pe portativ. Soluțiile variază între transcrieri analitice foarte fidele și versiuni simplificate pentru coruri, fiecare cu limitele ei. Partitura liniară rămâne doar un ajutor, iar înțelegerea completă depinde de tradiția orală și de praxis-ul autentic.

CUVINTE CHEIE: Muzică Bizantină; Teoria Muzicii Bizantine; Neume; Notație Muzicală Bizantină;

SOME THOUGHTS ON THE CHALLENGES OF TRANSCRIBING BYZANTINE NOTATION INTO WESTERN (STAFF) NOTATION

The transcription of byzantine musical notation into western (staff) notation is difficult, since the Byzantine system uses micro-intervals, qualitative signs, and rhythmic freedom that are hard to capture; solutions range from analytical transcriptions to simplified choral versions, but staff notation remains only an aid, with full understanding depending on oral tradition and authentic practice.

KEY WORDS: Byzantine Music; Byzantine Music Theory; Neumes; Byzantine Music Notation;

14:00 – 15:00 COFFEE BREAK

15:00 – 17:00 SESSION II

**Moderator: Assistant Professor Kristina PLANJANIN-SIMIĆ, PhD
Lecturer Adrian Călin BOBA, PhD**

Alexander Megerle WALDEMAR

Traditional Arts House Association, Codlea, Romania
wald_alex@yahoo.com

**FLUIERE ȘI FLUIERARI
DIN PERSPECTIVA ETNOGRAFICĂ**

Fără îndoială, cel mai iubit instrument muzical din lumea satului a fost fluierul. Lucrarea încearcă să prezinte fluierul din perspective etnografică, cu localizarea centrelor de fluierari și cu evoluția ornamenticii fluierelor de-a lungul timpului. De asemenea, evidențiază importanța ciobanilor în folosirea și popularizarea instrumentului. Călătoria începe din Mărginimea Sibiului, cu trecere prin Țara Zarandului, Transilvania și Bucovina. Nu sunt uitate nici noile generații de fluierari care duc tradiția producerii fluierelor mai departe. CUVINTE CHEIE: Instrumente; Cercetare; Producție; Transmitere; Patrimoniu;

**PIPES AND PIPE MAKERS
FROM AN ETHNOGRAPHIC PERSPECTIVE**

Without a doubt, the most beloved musical instrument in the village world was the pipe. The work attempts to present the pipe from an ethnographic perspective, with the location of the whistling centers and the evolution of the pipe ornamentation over time. It also highlights the importance of shepherds in the use and popularization of the instrument. The journey begins in Marginimea Sibiului, passing through Tara Zarandului, Transylvania and Bucovina. The new generations of whistlers who carry the tradition of producing pipes further are not forgotten either.

KEY WORDS: Instruments; Research; Production; Transmission; Heritage;

PhD Student Klejda TARE
University of Arts, Faculty of Music,
Department of Interpretation, Tirana, Albania
klejdatare@yahoo.it

**THE ALBANIAN COMPOSERS AFTER WWII AND THE INFLUENCE OF
FOLK IN THEIR FIRST RHAPSODIES AND CONCERTS
FOR PIANO AND ORCHESTRA**

In the decades following World War II, Albanian concert music entered its first major phase of institutional and artistic consolidation. This period witnessed the emergence of a professional repertoire for piano and orchestra, including rhapsodies and concertos composed by Çesk Zadeja, Tonin Harapi, Pjetër Gaci, Nikolla Zoraqi, Vangjo Nova, and Kozma Lara. Their works were strongly based on Albanian folk traditions, while also integrating European and Soviet compositional techniques into a new stylistic language, which constitutes an alloy between traditional European concert music and folk music. This repertoire enriched Albania's cultural life, established lasting models, and laid a foundation for future generations of composers and pianists. The earliest works initially reflect the tendency of folkloric quotations (Harapi, Gaci, etc.), later, we distinguish the tendency of the essentialization of folklore in concert music works (Zadeja)

KEY WORDS: Albanian Concert Music; Concertos for Piano and Orchestra; Postwar Music; Folk Traditions; Socialist Realism; Rhapsodies; Music Institutions; 20th-Century Compositions;

**KOMPOZITORËT SHQIPTARË PAS LUFTËS SË DYTË BOTËRORE DHE
NDIKIMI I MUZIKËS POPULLORE NË RAPSODITË DHE KONCERTET
E TYRE TË PARA PËR PIANO DHE ORKESTËR**

Në dekadat pas Luftës së Dytë Botërore, muzika koncertale shqiptare hyri në fazën e saj të parë të konsolidimit institucional dhe artistik. Kjo periudhë shënoi shfaqjen e një repertori profesional për piano dhe orkestër, duke përfshirë rapsodi dhe koncerte të kompozuar nga Çesk Zadeja, Tonin Harapi, Pjetër Gaci, Nikolla Zoraqi, Vangjo Nova dhe Kozma Lara. Veprat e tyre u bazuan fuqishëm në traditat popullore shqiptare, duke integruar gjithashtu teknika kompozicionale evropiane dhe sovjetike në një gjuhë të re stilistike, që përbën një aliazh midis muzikës koncertale tradicionale evropiane dhe asaj folklorike. Ky repertor pasuroi jetën kulturore të Shqipërisë, krijoi modele të qëndrueshme dhe vendosi bazat për gjeneratat e ardhshme të kompozitorëve dhe interpretuesve. Veprat e para pasqyrojnë

fillimisht tendencën e citimeve folklorike (Harapi, Gaci, etj.) më pas shquajmë tendencën e esencjalizimit të folklorit në veprat e muzikës koncertale (Zadeja).

FJALËKYÇ: Muzika Koncertale Shqiptare; Koncerte për Piano dhe Orkestër; Muzika E Pasluftës; Traditat Popullore; Realizmi Socialist; Rapsoditë; Institucione Muzikore; Kompozime Të Shekullit XX.

Professor Lucian Emil ROȘCA, PhD

West University of Timișoara, Romania, Faculty of Music and Theatre
rosca.lucian@e-uvt.ro

**FOLCLORUL MUZICAL AL COMUNITĂȚII AROMÂNILOR DIN ALBANIA -
CERCETĂRI ETNOMUZICOLOGICE**

RESTITUIRI SONORE ȘI INTERPRETĂRI TRADIȚIONALE DIN SATUL ROMÂNESC – reprezintă un proiect ambițios, început de mine în 2023, care își propune să prezinte sonoritatea comună a muzicii românești și aromâne. Demersul propus a avut la bază cercetarea, evaluarea și colectarea folclorului muzical tradițional vocal și instrumental reprezentative comunității Aromâne din Albania. Deplasarea a fost posibilă prin Asociația pentru Cultură Bănățeană în parteneriat cu Fundația „Harriet Martineau” din Tirana și Facultatea de Muzică și Teatru din Timișoara ca partener academic. Cercetarea a reprezentat într-o primă etapă identificarea pe cât posibil a grupurilor vocale, a muzicilor tradiționale instrumentale, a diversității culturale și particularităților muzicale comune.

CUVINTE CHEIE: Cercetare; Albania, Etnomuzicologie; Particularități; Tradițional;

**MUSICAL FOLKLORE OF THE AROMANIANS COMMUNITY IN ALBANIA -
ETHNOMUSICOLOGY RESEARCH**

THE SOUND RESTITUTION AND TRADITIONAL INTERPRETATIONS FROM THE ROMANIAN VILLAGE – represents an ambitious project, first started by me in 2023 and aims to present the common sonority of Romanian and Aromanian music. The proposed approach was based on the research, evaluation and collection of traditional vocal and instrumental musical folklore representative of the Aromanian community in Albania. The trip was made possible by The Banat Culture Association in partnership with the “Harriet Martineau” Foundation in Tirana and the Faculty of Music and Theater in Timișoara as an academic partner. The research represented, in a

first stage, the identification, as far as possible, of vocal groups, traditional instrumental music, cultural diversity, and common musical particularities.

KEYWORDS: Research; Albania, Ethnomusicology; Particularities; Traditional;

Professor Constantin-Tufan STAN, PhD

The Union of Composers and Musicologists of Romania

c.tufan.stan@gmail.com

MOMENTE ISTORIOGRAFICE ALE UNOR EVENIMENTE CULTURALE DE REFERINȚĂ DIN BANAT

În urmă cu câțiva ani încredințam presei câteva gânduri amare, legate de dispariția unor trofee ale Corului din Chizătău, cea mai veche alcătuire vocală rurală românească (1840): cupa de argint atribuită corului în septembrie 1882, la marele concurs coral prilejuit de centenarul declarării Timișoarei oraș liber regesc, și cupa de argint reprezentând premiul I, atribuită la concursul coral organizat în zilele Adunării Generale a Societății pentru Fond de Teatru Român (Lugoj, 1888). Corala din Chizătău, constituită în 1840, potrivit mărturiei lui Trifu Șepețian, unul dintre patriarhii muzicii corale românești, a reprezentat un adevărat fenomen al vieții muzicale naționale. Lucian Șepețian a instituit un așezământ pentru inițierea copiilor și a dirijorilor țărani români, anticipând demersul lui Ioan Vidu, care va organiza la Lugoj, în 1893, primul său curs de muzică vocală.

CUVINTE CHEIE: Învățământ; Banat; Cultură; Concerte; Coruri;

HISTORIOGRAPHIC MOMENTS OF SOME REFERENCE CULTURAL EVENTS FROM BANAT

A few years ago, I entrusted the press with some bitter thoughts regarding the disappearance of certain trophies of the Chizătău Choir, the oldest rural Romanian vocal ensemble (1840): the silver cup awarded to the choir in September 1882, at the great choral competition held on the occasion of the centenary of the declaration of Timișoara as a free royal city, and the silver cup representing the first prize, awarded at the choral competition organized during the General Assembly of the Society for the Romanian Theatre Fund (Lugoj, 1888). The choir from Chizătău represented a sui-generis school of vocal music and aesthetics, through which the first steps were taken toward the foundation of institutionalized artistic education. Lucian Șepețian established an institution for the training of children and Romanian peasant

conductors, anticipating the efforts of Ioan Vidu, who would organize his first vocal music course in Lugoj in 1893.

KEY WORDS: Education; Banat; Culture; Concerts; Choirs;

Sociologist Entela BINJAKU

President – Fondacioni “Harriet Martineau” Tirana, Albania
entelabinjaku@hotmail.com

**CONVIETUIREA CULTURALĂ ÎNTRE POPULAȚIA MAJORITARĂ
ALBANEZĂ ȘI MINORITATEA ETNICĂ AROMÂNĂ**

Relațiile interetnice dintre populația majoritară albaneză și minoritatea etnică aromână constituie un exemplu relevant de interacțiune interculturală și de coeziune socială. Prezența aromânilor pe teritoriul Albaniei are rădăcini istorice adânci, aceștia reprezentând o comunitate cu o identitate distinctă, definită prin limbă, tradiții și conștiință etnică proprie. Aromânii au reușit să-și conserve un profil cultural specific, contribuind totodată la diversitatea culturală a spațiului albanez. Elementele culturii aromâne coexistă armonios cu cele ale culturii albaneze. Comunitatea aromână a manifestat o capacitate remarcabilă de adaptare la mediul socio-economic și cultural al majorității albaneze, fără a-și pierde esența identitară. În perioada contemporană, statul albanez a manifestat o deschidere sporită față de recunoașterea și protejarea minorităților etnice, inclusiv a comunității aromâne. În acest context, aromânii ar dispune de oportunități mai ample de afirmare identitară, prin activități culturale, publicații care promovează limba și patrimoniul lor spiritual.

CUVINTE CHEIE: Relații interetnice, Minoritatea etnică aromână, Identitate, Patrimoniu, Afirmare.

**THE CULTURAL COEXISTENCE BETWEEN THE ALBANIAN MAJORITY
POPULATION AND THE AROMANIAN ETHNIC MINORITY**

The interethnic relations between the Albanian majority population and the Aromanian ethnic minority represent a significant example of intercultural interaction and social cohesion. The presence of the Aromanians on the territory of Albania has deep historical roots, as they represent a community with a distinct identity, defined by its own language, traditions and ethnic consciousness. The Aromanians have succeeded in preserving their specific cultural profile while simultaneously contributing to the cultural diversity of the Albanian space. The elements of the Aromanian culture coexist harmoniously with those of the Albanian culture. The Aromanian community

has demonstrated a remarkable ability to adapt to the socio-economic and cultural environment of the Albanian majority without losing its identity essence. The interethnic relations between the majority Albanian population and the Aromanian ethnic minority constitute a relevant example of intercultural interaction and social cohesion. The presence of the Aromanians on the territory of Albania has deep historical roots; they represent a community with a distinct identity, defined by their own language, traditions and ethnic consciousness. The Aromanians have managed to preserve their specific cultural profile while contributing to the cultural diversity of the Albanian space. Elements of the Aromanian culture coexist harmoniously with those of the Albanian culture. The Aromanian community has demonstrated a remarkable capacity to adapt to the socio-economic and cultural environment of the Albanian majority without losing its identity essence. In the contemporary period, the Albanian state has shown increased openness towards the recognition and protection of ethnic minorities, including the Aromanian community. In this context, the Aromanians would have broader opportunities for identity affirmation through cultural activities and publications that promote their language and spiritual heritage.

KEY WORDS: Interethnic relations, Aromanian ethnic minority, Identity, Heritage, Affirmation.

17:00 – 18:30

TRADITIONAL MUSIC CONCERT FROM ROMANIA AND SERBIA

CAROLS AND SONGS OF THE STAR TRADITION

**Traditional Music Vocal Ensemble of The Faculty of Music And Theatre,
West University Of Timișoara**

Coordinator: Professor habil. Lucian Emil ROȘCA, PhD

Concert assistant: Student Dariana COCORĂ

Steaua lui Gristosu (The Star of Christ)

(Culeg. Lucian E. Roșca, Emilia Muntean, Loc. Alma Jud. Sibiu, 2015)

Slobozî-ne gazdă-n casă (Host, Let Us Enter Your Home)

(Culeg. Nicolae Ursu, Loc. Cebza, Jud. Timiș, 1937)

Merge Lina la fântână (Lina Goes to the Well)

(Culeg. Sabin V. Drăgoi, Loc. Dobra, Jud. Hunedoara, 1925)

Sub cel roșu răsărit (Under the Red Sunrise)

(Culeg. Sabin V. Drăgoi, Loc. Lipova, Jud. Timiș, 1925)

TRADITIONAL MUSIC FROM ROMANIA

Associate Professor Lavinius NIKOLAJEVIĆ, PhD – Kaval

Professor habil. Lucian Emil ROȘCA, PhD – Pian

SUITE OF MELODIES FROM OLTENIA AND MOLDOVA

Doina – from the repertoire of Marin Chisăr (Oltenia, 1970)

Haiduceasca – from the repertoire of Tudor Ungureanu (Moldova, 1975)

Rustemul de la Întorsura – from the repertoire of Marin Chisăr (Oltenia, 1970)

Sârba din Caval – from the repertoire of Tudor Ungureanu (Moldova, 1975)

ORCHESTRA DE TINERET “TAMBURAȘII TIMIȘORENI”

(ТЕМИШВАРСКИ ТАМБУРАШИ) DIN CADRUL ȘCOLII DE TAMBURĂ A UNIUNII SÂRBILOR DIN ROMÂNIA

Coordinator: Zoran BUGARSKI – BRIȚA (Novi Sad, Serbia)

Potpuriu Instrumental de Hore (kola) și Dansuri din Banat

- Гајдашко коло (Hora cimpoierilor din Banat)
- Велико банатско коло (Hora Mare din Banat)
- Мађарац (Dans *Magiaraț* sau *Ungureasca*, Dans sârbesc din Banat)

Potpuriu de Cântece Populare din Regiunea Voivodina

Interpretează: Dragana Raicici, Natașa Raicici și Karina Vukovan

- Сјај месече вечерас (Strălucește Lună – n seara aceasta); *piesă din folclor*
- Три сам дана кукурузе брала (Trei zile am cules cucuruzul); *piesă din folclor*
- Сватовско коло из представе „Шаран“ (Hora nuntașilor din piesa de teatru „Crapul“); compozitor Isidor Baici (Novi Sad)
- Мало коло из Баната (Hora Mică din Banat)

Piesă din folclor – Aranjament pentru orchestra de tamburași realizat de către prof. Ivan Szabo

18:30 DINNER BUFFET

TUESDAY, 9TH DECEMBER 2025

10:00 – 12:00 SESSION III

**Moderator: Associate Professor Lavinius NIKOLAJEVIĆ, PhD
Senior Researcher Marius MATEI, PhD**

Professor habil. Narcisa ȘTIUCĂ, PhD

University of Bucharest, Romania

narcisa.stiuca@g.unibuc.ro

MOTIVUL ARBORELUI - LECTURI MITICO-SIMBOLICE

Lucrarea de față este o propunere de abordare holistică a culturii tradiționale inspirată de ideile câtorva etnografi de marcă din secolul trecut. Prin ea lansăm o dezbatere privind modalitățile de studiu și analiză adecvate demersurilor didactice care să îmbine – pe cât posibil - toate limbajele care concură la crearea unui bun cultural tradițional. Folosim acest termen, specific legislației patrimoniale, nu întâmplător ci pentru a evidenția valoarea exemplară a eșantioanelor de cultură alese, dar mai ales pentru a atrage atenția asupra faptului că o asemenea abordare merită să fie extinsă asupra multor creațiilor orale și plastice, muzicale și coreice. Fie că le socotim vestigii ale unui stadiu îndepărtat în timp al civilizației tradiționale, fie că sunt forme actuale ale acesteia amprentate de multiple contacte și influențe, ele ar trebui studiate ținând seama de fundamentul ideatic și de sincretismul de limbaje.

CUVINTE CHEIE: Motivul arborelui; Mitic; Simbolic; Cercetare; sincretism;

THE TREE MOTIF - MYTHICAL-SYMBOLIC READINGS

The present work is a proposal for a holistic approach to traditional culture inspired by the ideas of several prominent ethnographers of the last century. Through it, we launch a debate on the appropriate ways of study and analysis for teaching approaches that combine – as much as possible – all the languages that compete in the creation of a traditional cultural asset. We use this term, specific to the patrimonial legislation, not by chance but to highlight the exemplary value of the chosen cultural samples, but especially to draw attention to the fact that such an approach deserves to be extended to many oral and plastic, musical and choreographic creations. Whether we consider them vestiges of a distant stage in time of traditional civilization, or

whether they are current forms of it marked by multiple contacts and influences, they should be studied taking into account the ideological foundation and the syncretism of languages.

KEY WORDS: The reason of the tree; Mythical; Symbolic; Research; Syncretism;

Senior Researcher Constantin SECARĂ, PhD

Institute of Ethnography and Folklore "Constantin Brăiloiu",
Romanian Academy, Bucharest
constantin.secara@gmail.com

REPERTORIUL MUZICAL FUNEBRU LA ROMÂNII DIN NORD-ESTUL SERBIEI (REGIUNEA TIMOC)

Cultul și pomenirea morților, la românii timoceni, asigură și în prezent legăturile dintre lumea văzută și cea nevăzută. Ele sunt păstrate cu sfințenie, din generație în generație, cu rădăcini istorice care pot fi căutate foarte timpuriu, chiar la traci. Pomană este considerată o hrană spirituală pentru răposați iar credințele locului spun că orice lucru dat de pomană, pe lumea aceasta, pentru sufletul cuiva, are o corespondență identică pe lumea cealaltă. Ritualul are trei secvențe muzicale: debutează cu o piesă lentă, în stil improvizatoric (la cimpoi sau la vioară), continuă cu taraful care susține muzical „mărturia”, respectiv împărțirea colacilor, mâncării, băuturii și hainelor, și se încheie cu o melodie de joc pentru „veselia la pomană” care, în unele zone era continuată și cu o „horă de pomană”, oferită în memoria celor plecați. Celelalte elemente ale repertoriului tradițional funebru (bocetul și cântecele ceremoniale rituale) sunt, de asemenea, bine reprezentate în folclorul românilor din Timocul sârbesc. Prezentarea surprinde câteva caracteristici fundamentale (versificație, sisteme melodice, ritmice, forme arhitectonice) ale acestor muzici tradiționale.

CUVINTE CHEIE: Românii din nord-estul Serbiei; Folclor muzical; Repertoriul funebru; Cântece rituale ceremoniale; Timoc;

THE FUNERAL FOLK MUSIC REPERTOIRE OF ROMANIANS IN NORTH-EASTERN SERBIA (TIMOC REGION)

The cult and commemoration of the dead among Romanians in Serbian Timoc still maintain the connection between the visible and invisible worlds. They are sacredly preserved from generation to generation, with historical roots that can be traced back to the Thracians. Almsgiving is considered

spiritual nourishment for the deceased, and local beliefs say that anything given in alms in this world for someone's soul has an identical counterpart in the other world. The ritual has three musical sequences: it begins with a slow, improvisational piece (on the bagpipes or violin), continues with the band providing musical accompaniment for the "testimony," or the distribution of bread, food, drink, and clothing, and ends with a dance tune for "funeral joy" which, in some areas, was followed by a "funeral dance" in memory of the deceased. The other elements of the traditional funeral repertoire (lamentation and ritual ceremonial songs) are also well represented in the folklore of the Romanians in Serbian Timoc. My presentation highlights some fundamental characteristics (versification, melodic and rhythmic systems, architectural forms) of this traditional music.

KEY WORDS: Romanians in North-Eastern Serbia, folk music, funeral repertoire, ceremonial ritual songs, Timoc;

Lia LUNGU

Artistic Director of the "Romanian Day at Broadway" Festival,
New York, U.S.A.
lialungu@aol.com

CULTURA TRADIȚIONALĂ DIN BANAT ȘI TRANSILVANIA

Folclorul este cultura nescrisă a unui neam, transmisă prin tradiții, rituri și datini. Prin întreg tezaurul nostru folcloric reprezentativ prin părțile ce compun muzicalitatea culturii tradiționale, avem datoria de a ne implica cu consecvență. Vechea noastră cultură ne transmite o sumă de porunci, de interdicții, care au rolul să ne ghideze. Întreg patrimoniul nostru cultural este de o imensă varietate și unicitate ceea ce ne situează printre puținele culturi mondiale incluse pe primele locuri în UNESCO. Culegerea și prezervarea acestor valori este o prioritate firească pe care personal o includ în activitatea mea ce cuprinsă cultura tradițională din Banat și Transilvania.

CUVINTE CHEIE: Tradiție; Patrimoniu; Banat; Prezervare; Folclor Muzical.

TRADITIONAL CULTURE FROM BANAT AND TRANSYLVANIA

Folklore is the unwritten culture of a people, transmitted through traditions, rites and customs. Through our entire folkloric treasure trove, representative of the parts that make up the musicality of traditional culture, we have a duty to consistently engage. Our ancient culture transmits to us a

set of commandments, prohibitions, which are meant to guide us. Our entire cultural heritage is of immense variety and uniqueness, which places us among the few world cultures included in the top places in UNESCO. The collection and preservation of these values is a natural priority that I personally include in my work covering the traditional culture of Banat and Transylvania.

KEY WORDS: Tradition; Heritage; Banat; Preservation; Musical Folklore.

Associate Professor Lavinus NIKOLAJEVIĆ, PhD

West University of Timișoara
lavinus.nikolajevic60@e-uvr.ro

CERCETARE DE TEREN PRIVIND ARTA CONFECTIONĂRII FLUIERULUI SÂRBESC. STUDIUL DE CAZ BOGOLJUB MILOJEVIĆ

Bogoljub Milojević, originar din satul Ratković, comuna Rekovac (Serbia), se numără printre puținii meșteri tradiționali care continuă să confecționeze instrumente aerofone specifice spațiului cultural sârbesc, în special fluierul (Frula). Instrumentele realizate de acesta sunt destinate atât interpreților amatori, cât și muzicienilor profesioniști, având particularitatea de a fi acordabile. Practica sa artizanală a debutat la vârsta de 14 ani, când a construit primul fluier, valorificând cunoștințele și experiența tatălui său, tâmplar de meserie. Milojević subliniază că procesul de realizare a fluierului presupune o precizie și o minuțiozitate remarcabile. Lemnul selectat trebuie lăsat să se stabilizeze timp de aproximativ o lună înainte de prelucrare, după care urmează o perioadă de uscarea de circa cinci ani. Ulterior, materialul este impregnat cu ulei de măsline și finisat cu un strat protector de lac, aceste etape conferindu-i instrumentului nu doar rezistență, ci și un timbre distinct. Din punct de vedere al utilizării, fluierul sârbesc (Frula) se remarcă prin versatilitate: poate fi folosit atât ca instrument solistic, cât și în cadrul ansamblurilor, având capacitatea de a acompania vocea umană sau alte instrumente. Grație timbrului său cald și expresiv, acesta evocă o atmosferă de intimitate și nostalgie.

CUVINTE CHEIE: Frula; Patrimoniul Cultural; Meșteșug tradițional; Identitate rurală; Etnomuzicologie;

FIELD RESEARCH ON THE ART OF CRAFTING THE SERBIAN FLUTE. CASE STUDY OF BOGOLJUB MILOJEVIĆ

Bogoljub Milojević, originally from the village of Ratković, municipality of Rekovac (Serbia), is among the few traditional craftsmen who continue to

produce aerophone instruments specific to the Serbian cultural space, most notably the flute known as Frula. His instruments are intended both for amateur performers and professional musicians, with the distinctive feature of being tunable. His craftsmanship began at the age of 14, when he built his first flute, drawing on the skills and experience of his father, a professional carpenter. Milojević emphasizes that the making of a flute requires remarkable precision and meticulousness. The selected wood must be left to stabilize for approximately one month prior to processing, followed by a drying period of about five years. Subsequently, the material is infused with olive oil and finished with a protective varnish, procedures that provide the instrument not only with durability but also with a unique tonal timbre. From the perspective of performance practice, the Serbian flute (Frula) stands out for its versatility: it can be employed as a solo instrument or within ensembles, with the ability to accompany the human voice or other instruments. Due to its warm and expressive timbre, it evokes an atmosphere of intimacy and nostalgia.

KEY WORDS: Frula; Cultural Heritage; Traditional craftsmanship; Rural identity; Ethnomusicology;

Senior Researcher Marius MATEI, PhD

Banat's Village Museum Timișoara

marius.matei@muzeulsatuluibanatean.ro

BANATUL TRADIȚIONAL: ETNOLOGIE, FOLCLOR ȘI SIMBOLISTICA COSTUMULUI POPULAR

Lucrarea își propune să exploreze patrimoniul cultural al Banatului prin prisma etnologiei românești, cu accent pe costumul popular ca expresie a identității și memoriei colective. Analiza urmărește nu doar dimensiunea estetică a portului tradițional, ci și funcțiile sale sociale, ritualice și simbolice. Printr-o abordare interdisciplinară, ce îmbină etnologia, folcloristica și metodologia etnologiei participative, se evidențiază modul în care costumul bănățean reflectă relația dintre comunitate, tradiție și schimbările istorice. Se pune accent pe importanța transpunerii acestor cercetări în practică, prin implicarea comunităților locale și prin valorizarea portului ca element de patrimoniu viu, capabil să susțină identitatea culturală în contextul globalizării.

CUVINTE CHEIE: Banat; Patrimoniu Cultural; Simbolică; Tradiție; Modernitate;

TRADITIONAL BANAT: ETHNOLOGICAL APPROACHES, FOLKLORE, AND THE SYMBOLISM OF FOLK COSTUME

The paper aims to explore the cultural heritage of Banat through the lens of Romanian ethnology, with a particular focus on the folk costume as an expression of identity and collective memory. The analysis addresses not only the aesthetic dimension of traditional attire but also its social, ritual, and symbolic functions. Through an interdisciplinary approach that combines ethnology, folklore studies, and the methodology of participatory ethnology, the study highlights the ways in which the Banat folk costume reflects the relationship between community, tradition, and historical change. Emphasis is placed on the importance of translating these findings into practice, by engaging local communities and valuing the costume as a living heritage element capable of sustaining cultural identity in the context of globalization.

KEY WORDS: Banat; cultural heritage; symbolism; collective identity; tradition; modernity;

Assistant Professor Maria ENESCU, PhD

National University of Science and Technology Politehnica Bucharest,
Pitesti University Center, Romania
maria.enescu1104@upb.ro

VALORIFICAREA FOLCLORULUI MUZICAL ROMANESC ÎN LUCRAREA CORALĂ NEVASTA CARE IUBEȘTE, DE GAVRIIL MUSICESCU

Înaintașii muzicii românești au pus un accent deosebit pe reflectarea caracterului național în lucrările lor, fiind profund influențați de bogăția și diversitatea creației populare. Compozitorii din acea perioadă au căutat să integreze elemente ale folclorului în muzica lor, contribuind astfel la consolidarea unei identități muzicale distincte, autentice și reprezentative pentru cultura română. În acest context, Gavriil Musicescu s-a distins prin viziunea sa artistică unică, reușind să îmbine tradițiile muzicale românești cu formele moderne de compoziție. Datorită personalității sale remarcabile și a abordării inovative, Musicescu și-a asigurat un loc de frunte în muzica corală românească, devenind un model de urmat pentru mulți dirijori și compozitori români. Contribuțiile sale la dezvoltarea muzicii corale românești, în special prin promovarea și valorificarea folclorului, au fost esențiale pentru evoluția acestei ramuri muzicale.

CUVINTE CHEIE: Gavriil Musicescu; muzica corală; secolul al XIX-lea; compoziție; muzica națională;

THE VALORIZATION OF ROMANIAN MUSICAL FOLKLORE IN THE CHORAL WORK *NEVASTA CARE IUBEȘTE*, BY GAVRIIL MUSICESCU

The forerunners of Romanian music placed special emphasis on reflecting the national character in their works, being deeply influenced by the richness and diversity of popular creation. The composers of that period sought to integrate elements of folklore into their music, thus contributing to the consolidation of a distinct, authentic and representative musical identity for Romanian culture. In this context, Gavriil Musicescu distinguished himself through his unique artistic vision, managing to combine Romanian musical traditions with modern forms of composition. Thanks to his remarkable personality and innovative approach, Musicescu has secured a leading place in Romanian choral music, becoming a role model for many Romanian conductors and composers. His contributions to the development of Romanian choral music, especially through the promotion and valorization of folklore, were essential for the evolution of this musical branch.

KEY WORDS: Gavriil Musicescu; choral music; 19th century; composition; national music;

Assistant Professor Roxana-Silvia MORARU, PhD

“Vasile Goldiș” Western University of Arad, Faculty of Social Sciences,
Humanities, Physical Education and Sports, Arad, Romania
moraru.roxana@uvvg.ro

MUZEUL DIN CENEI: O MĂRTURIE INCONTESTABILĂ A IDENTITĂȚII SÂRBEȘTI DIN BANATUL DE CÂMPIE

Dincolo de funcțiile de expunere, conservare și promovare, distingem unul dintre cele mai importante roluri ale muzeului, și anume acela de a facilita oportunități valoroase de explorare și înțelegere a diversității culturale și etnice. Stadiul actual al cercetărilor privind satul Cenei include studii lingvistice inedite, alături de analiza sărbătorii *Slavei familiale*, prezentate în volumul al III-lea din Seria *Începuturi* (în sârbește *Ishodišta*), precum și o monografie complexă și bine documentată, care îi aparține lui Ignatie Popov. Geneza Muzeului Sârbesc din Cenei reprezintă o nouă și prețioasă sursă de documentare, acesta având atât o importanță locală, cât și o importanță regională pentru comuna Cenei și localitățile limitrofe. Apariția sa a fost facilitată de bogăția de exponate existente, care au fost puse în valoare spre vizualizare, inspirând trecători, cercetători și suflete de pretutindeni. Din

nevoia de a contextualiza apariția și importanța acestui muzeu, cercetarea surselor bibliografice privind specificul satului, al locuitorilor și contextul socio-economic, cultural și politic s-a dovedit a fi nu doar imperativă, ci și revelatoare. De asemenea, interacțiunea timpurie cu elemente din cultura sârbă la nivelul memoriei familiale, precum și calitatea de avid cercetător de cunoaștere, pasionat de cultură, etnologie, artă și folclor, au constituit o motivație puternică în realizarea prezentului demers de cercetare academică. Reconstituirea oglinzii trecutului se poate realiza doar prin pasiune, perseverență și dăruire, având mereu convingerea că “niciodată nu este prea târziu să creezi frumusețe pentru suflet.”

CUVINTE CHEIE: Diversitatea culturală și etnică; Muzeul Sârbesc din Cenei; exponate; bogăție; suflet;

THE MUSEUM IN CENEI: AN UNDENIABLE TESTIMONY OF THE SERBIAN IDENTITY IN THE BANAT PLAIN

Beyond the functions of exhibition, conservation and promotion, we distinguish one of the most important roles of the museum, namely, to facilitate valuable opportunities for exploring and understanding cultural and ethnic diversity. The current stage of research on Cenei village includes unique linguistic studies, along with the analysis of the family Slava holiday, presented in the third volume of the *Beginnings Series* (in Serbian *Ishodišta*), as well as a complex and well-documented monograph, which belongs to Ignatie Popov. The genesis of the Serbian Museum in Cenei represents a new and precious source of documentation, having both local and regional importance for the commune of Cenei and the surrounding localities. Its emergence was facilitated by the wealth of existing exhibits, which were put on display, inspiring passersby, researchers and souls everywhere. Researching the bibliographical sources in reference to the specifics of the village, its inhabitants and the socio-economic, cultural and political context proved to be not only imperative, but enlightening, due to the need to contextualize the importance of this museum. Also, the early interaction with elements of Serbian culture at the level of family memory, as well as the quality of an avid researcher, passionate about culture, ethnology, art and folklore, have constituted a strong motivation in carrying out the present academic research endeavor. Reconstructing the mirror of the past can only be achieved through passion, perseverance and dedication, always having the conviction that “it is never too late to create beauty for the soul.”

KEY WORDS: Cultural and ethnic diversity; Serbian museum in Cenei; exhibits; wealth; soul;

12:00 – 12:30 COFFEE BREAK

12:30 – 14:30 SESSION IV

Moderator: Associate Professor Ion-Alexandru ARDEREANU, PhD
Assistant Professor Roxana-Silvia MORARU, PhD

Senior Researcher Silvestru D. PETAC, PhD

Ethnographic Museum of Transylvania, Cluj-Napoca, Romania
"Gheorghe Dima" National Music Academy, Cluj-Napoca, Romania
petacsilvestru@gmail.com

DESPRE CONCEPTUL DE DANS TRADIȚIONAL

Puține lucrări de specialitate aduc în discuție „conținutul” conceptului de dans traditional. Contribuția mea privește înlăuntrul acestui concept și, deopotrivă, încearcă să pătrundă și interiorul limbajului coreutic. Cum elementele de natură coreologică, sociale, culturale etc se alcătuiesc încă un limbaj coreutic valid socio-cultural, atașat conceptului de tradiție.

CUVINTE CHEIE: Dans; Tradiție; Tradițional; Etnocoreologie; Concept;

ABOUT THE CONCEPT OF TRADITIONAL DANCE

Few specialized works discuss the "content" of the concept of traditional dance. My contribution looks inside this concept and, at the same time, tries to penetrate the interior of the choreutic language. How the elements of a choreutic, social, cultural nature, etc., still form a socio-culturally valid choreutic language, attached to the concept of tradition.

KEYWORDS: Dans; Tradiție; Traditional; Ethnochoreology; Concept;

Pr. Lecturer Dan STREZA, PhD

"Lucian Blaga" University of Sibiu, Romania
dan.streza@ulbsibiu.ro

CONSIDERAȚII SI CERCETARI ASUPRA ETIMOLOGIEI CUVÂNTULUI CRĂCIUN

Originea cuvântului „Crăciun” a generat numeroase controverse timp de aproape două secole, fiind considerat un termen unic în spațiul românesc și greu de explicat etimologic. Cercetătorii au propus multiple ipoteze: de la origini latine (incarnatio, crastinus, calatio, creatio), la surse slave, indo-europene, albaneze sau chiar teorii mixte. Unele explicații leagă cuvântul de solstițiul de iarnă, de simbolisme precreștine sau de tradiții populare

asociate butucului de iarnă. Ipoteza creatione, deși adoptată oficial de mulți filologi, ridică obiecții lingvistice și teologice, fiind contestată pentru posibile implicații doctrinare. Alte teorii, precum „crai-ciun” sau cea referitoare la o veche zeitate slavă, sunt considerate fanteziste sau insuficient argumentate. Cea mai originală și coerentă interpretare modernă este teoria Crăcilor de Aur, care susține că termenul provine dintr-o străveche sărbătoare legată de vâsc, plantă cu proprietăți sacre și vindecătoare, venerată în contextul solstițiului. În ciuda numeroaselor cercetări, nu există o soluție unanim acceptată, iar „Crăciun” rămâne un termen marcat de particularități locale, cu adânci rădăcini culturale și istorice în spațiul Carpato-Danubian.

CUVINTE CHEIE: Crăciun; Etimologie; Colinde; Tradiții; Origini;

CONSIDERATIONS AND RESEARCH ON THE ETYMOLOGY OF THE WORD CHRISTMAS

The origin of the word "Christmas" generated numerous controversies for almost two centuries, being considered a unique term in the Romanian space and difficult to explain etymologically. Researchers have proposed multiple hypotheses: from Latin origins (*incarnatio*, *crastinus*, *calatio*, *creatio*), to Slavic, Indo-European, Albanian sources, or even mixed theories. Some explanations link the word to the winter solstice, pre-Christian symbolism, or folk traditions associated with the winter solstice. The creation hypothesis, although officially adopted by many philologists, raises linguistic and theological objections, being contested for possible doctrinal implications. Other theories, such as the "crai-ciun" or the one referring to an ancient Slavic deity, are considered fanciful or insufficiently argued. The most original and coherent modern interpretation is the Golden Boughs theory, which claims that the term comes from an ancient celebration related to mistletoe, a plant with sacred and healing properties, venerated in the context of the solstice. Despite numerous researches, there is no unanimously accepted solution, and "Christmas" remains a term marked by local particularities, with deep cultural and historical roots in the Carpathian-Danubian area.

KEY WORDS: Christmas; Etymology; Carols; traditions; Origins;

Senior Researcher Ion TIȚA-NICOLESCU, PhD

Golești Viticulture and Fruit Growing Museum

claudiutita2005@yahoo.com

ARTA TRADIȚIONALĂ ȘI ETNOLOGIA RELIGIOASĂ, ELEMENTE ESEȚIALE DE IDENTITATE ROMÂNEASCĂ

Satului românesc a folosit dintotdeauna ca mijloc de cunoaștere și de comunicare cu divinitatea, personificarea. Elementele de decor de pe porți, acoperișuri, stâlpi sau pridvor aveau înainte de toate un puternic rol apotropaic în care duhurilor rele le era interzis să intre și să se manifeste în viața familiei. Traiul de zi de cu zi al omului simplu era guvernat de funcționalitate și de credință.

Din acest motiv există o întreagă teologie, de sorginte creștin-folclorică, în modul de construcție a caselor, de confecționare a costumului popular și în constituirea ritualurilor. Toate acestea reprezintă un mod unic de gândire în care „rânduiala” locală era nu doar componenta cheie de identitate comunitară, dar și una care ține de identitatea noastră ca națiune într-o lume din ce în ce mai globalizată.

CUVINTE CHEIE: Creștinism; Etnologie; Folclor; Tradiție popular; Ritualuri;

TRADITIONAL ART AND RELIGIOUS ETHNOLOGY, ESSENTIAL ELEMENTS OF ROMANIAN IDENTITY

The Romanian village has always used personification as a means of knowledge and communication with the divinity. The decorative elements on the wood gates, roofs, pillars or porches had above all a strong apotropaic role in which evil spirits were forbidden to enter and manifest themselves in the life of the family. The daily life of the simple man was governed by functionality and faith. For this reason, there is an entire theology, of Christian-folkloric origin, in the way houses are built, folk costumes are made, and rituals are established. All of this represents a unique way of thinking in which local "ordinance" was not only a key component of community identity, but also one that pertains to our identity as a nation in an increasingly globalized world.

KEYWORDS: Christianity; Ethnology; folklore; Popular tradition; Rituals;

Architect Vlad Andrei SPATARIU, PhD

The School of Advanced Studies of the ROMANIAN ACADEMY in Bucharest
“George Enescu” National University of Arts from Iași
dr.spatariu@gmail.com

MORFOLOGII REZONANTE: DE LA MICROSPAȚIUL INSTRUMENTULUI LA MACROSPAȚIUL ARHITECTURAL

Lucrarea propune o reflecție asupra fenomenului rezonanței ca legătură profundă între sonor și spațial, între ordinea lăuntrică a formei și expresia ei arhitectonică. Pornind de la microspațiul instrumentului muzical – spațiu de taină al vibrației și al generării sunetului – cercetarea urmărește extinderea acestui principiu spre macrospațiul arhitectural, unde rezonanța devine măsură a proporției, a volumului și a spiritului constructiv. Rezananța este înțeleasă aici nu doar ca fenomen acustic, ci ca arhetip al formei vii, ca prezență care unifică materia și energia, construcția și expresia, sunetul și lumina. În ambele registre – cel sonor și cel arhitectural – se revelează aceeași tensiune între interior și exterior, între limită și deschidere, între material și imaterial, care conferă actului creator o dimensiune de ordine universală.

CUVINTE CHEIE: Morfologii rezonante; Spațiu acustic; Scara arhitecturală; Sunet și formă; Rezananță spațială;

RESONANT MORPHOLOGIES: FROM THE MICRO-SPACE OF THE INSTRUMENT TO THE MACRO-SPACE OF ARCHITECTURE

This paper offers a theoretical investigation of resonance as a fundamental principle mediating between the sonic and the spatial, between the inner order of form and its architectural manifestation. Originating in the micro-space of the musical instrument—conceived as a locus of vibration and sound generation—the study extends this conceptual framework to the architectural macro-space, where resonance emerges as a determinant of proportion, volumetric articulation, and constructive spirit. Resonance is interpreted not merely as an acoustic occurrence but as an archetype of the living form: a generative presence that unites matter and energy, structure and expression, sound and light. Within both domains—the musical and the architectural—the same dialectical tension unfolds between interiority and exteriority, boundary and openness, the material and the immaterial. It is within this dynamic field that the creative act acquires its universal dimension, revealing resonance as both a physical and metaphysical principle of spatial organization and aesthetic coherence.

KEYWORDS: Resonant Morphologies; Acoustic Space; Architectural Scale; Sound and Form; Spatial Resonance;

Prof. Bogdan MUREȘAN

Conductor of The Choir of the Metropolitan Cathedral
in Timișoara, Romania
bogdy_1600@yahoo.com

**EVENIMENT DE REVERBERAȚIE ȘI RECUNOAȘTERE NAȚIONALĂ
CORUL CATEDRALEI MITROPOLITANE DIN TIMIȘOARA
PREMIAT LA PATRIARHIA ROMÂNĂ**

Corul Catedralei Mitropolitane este una din formațiile corale din Timișoara, care are o activitate neîntreruptă de zeci de ani, fiind condus de mari muzicieni, fiind alcătuit din artiști lirici de la cele 2 instituții de cultură: Opera Națională Română și Filarmonica „Banatul”, dar și din amatori, studenți și elevi iubitori de cântare corală. În Aula Magna „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhiei a avut loc marți, 30 septembrie 2025, etapa finală a celei de-a XVII-a ediții a Festivalului-concurs național de muzică bisericească „Lăudați pe Domnul!”, manifestare organizată de Patriarhia Română. Biblioteca Sfântului Sinod au avut loc un vernisaj de tipărituri muzicale românești și o conferință dedicată temei: „Muzica bisericească românească, psaltică și corală, în contextul Centenarului Patriarhiei Române”.

CUVINTE CHEIE: Catedrală; Corul Mitropoliei; Repertoiu; Banat; Bizantinologie;

**EVENT OF REVERBERATION AND NATIONAL RECOGNITION
THE
CHOIR OF THE METROPOLITAN CATHEDRAL IN TIMIȘOARA
AWARDED AT THE ROMANIAN PATRIARCHATE**

The Metropolitan Cathedral Choir is one of the choral groups in Timișoara, which has had uninterrupted activity for decades, being led by great musicians, being made up of lyrical artists from the 2 cultural institutions: the Romanian National Opera and the "Banatul" Philharmonic, but also of amateurs, students and pupils who love choral singing. In the Aula Magna "Teoctist Patriarhul" of the Patriarchate Palace, the final stage of the 17th edition of the National Festival-Competition of Church Music "Praise the Lord!" took place on Tuesday, September 30, 2025, an event organized by the Romanian Patriarchate. At the Library of the Holy Synod, there was an exhibition of Romanian musical prints and a conference dedicated to the

theme: 'Romanian church music, psaltic and choral, in the context of the Centenary of the Romanian Patriarchate.'

KEY WORDS: Cathedral; Metropolitan Choir; Repertoire; Banat; Byzantine;

14:00 – 14:30 FINAL CONCLUSIONS

UNIUNEA SĂRBILOR DIN ROMÂNIA
STRADA MANGALIA, NR. 29, TIMIȘOARA

Међународни научни скуп

Наука о етномузикологији,
етнокореологији и фолклорној
пракси на Балкану, 6. издање

8-9 децембар 2025

Савез Срба у Румунији, Темишвар

Научно-културни пројекат Удружења
за неговање банатске културе у сарадњи
са Савезом Срба у Румунији

